

Ostati mlad

Silvesterevo je. Mama je uz štednjak, kuha popodnevnu kavu. Nemirne sijede vlasi kao morski val bježe joj ispod rajfa, a zelene oči kakve pamtim davno su izgubile nekadašnji sjaj. Vjenčana burma, koju nikada nije skidala, jedva joj ostaje na dugom tankom prstu. Debeli vuneni džemper vezala je oko pasa preko isprane blijedo plave kućne haljine: "uik mi je ledeno" kao usput mi govori. Moja mama je starica.

"On ne pije kafu posli ručka, jer onda ne može zaspati navečer, pa je nervozan, cilu noć hoda po kući ka' duh. Malo je priloga posli ručka, samo da ubije oko", preko ramena govori mi mater. U spavaćoj sobi je, ali tako hrče da se tresu žaluzine na prozoru, pa zatvaram vrata kuhinje; malo mira. Dugo me nije bilo, pa mama i ja kao i uvijek, imamo o čemu pričati.

"Čistila san ladice u regalu, pobacala san sve, k vragu, za koga ću čuvati stare papire?" pita me. "U onoj naj donjoj našla san jedno pismo s pečatom od '69. Neotvoreno. Gori je tvoja adresa. I ne sićan se ni kad je stiglo, ni kako je završilo tamo neotvoreno. I da ti ga sve ove godine nisan dala. A znaš da nikad nis' otvarala tvoju poštu."

Smijem se svojoj staroj, već pomalo dementnoj mami, očevoj „nervozi i neobjašnjivoj nesaniciji“, ali sam i radoznao.

"Gdje je koverta?" pitam.

"Spremila sam je na drugo misto, tamo di čuvan samo važne stvari: izvode iz matičnih knjiga, svjedodžbe. Pomislila san: o moj Bože, ako je unutra što važno i da ti je tribalo."

Naglo se okreće i sa žličicom u ruci kojom je usula kavu u zakuhanu vodu nestaje. Još je bila na vratima kuhinje kad sam skočio sa stolice i krenuo prema štednjaku, ali kasno je. Primam ručicu lončića, prevruć je. Jedva uspijevam ugasiti kuhalo. Mama se vraća, a ja sa spužvom brišem štednjak i pod, skupljam kavu. Pravim se da nije ništa, ali mama s blijedo žutom kovertom u ruci gleda i tužno zbori.

"A što ćeš, zaboravljam, sve više i sve češće zaboravljam."

"Ma daj mamo, to je samo kava. Svakom se desi." hrabrim je.

Uzima mi iz ruke spužvu i nastavlja čistiti, a ja uzimam kovertu i mjerkam je radoznalo. Jedva da je zalijepljena. Slova i žig su blijedi, datum jedva čitak: 24.svibanj 1969. Ne trebam otvarač, ni škare, samo mali dodir kažiprsta. Iz koverta ne stol ispada blijeda kolor fotografija formata možda 10x5 s neravnim, rustikalnim rubovima. Mater zakorači bliže, stavlja mi ruku oko ramena i gleda u fotografiju.

"Ovo si ti?"

"Nego tko bi bio ovako lijep?" rugam se sebi. Smijem se na glas i pružam mami fotografiju, jer slabo vidi "na daleko" (bojim se i "na blizu", ali šutim).

"Gospe moja!" zavapi, "I ti si bija mlad! A di je ovo, otkud je, 'ko te to slika?"

"Slikala me jedna gospođa u Zagrebu, kad sam prvi puta išao na prvi trening u Dinamo. Sjećaš li se tog odlaska? Pratila si me na večernji vlak za Zagreb kolodvor i rasplakala si se." Ništa ne govori, ali znam da se sjeća kao što se i ja sjećam tog dana, spremanja, uputa, savjeta i brige. Kako ću, prvi puta sam.

"I slikala te?"

"Slikala, stajala je na uglu nasuprot kolodvora i zvala, nudila sliku 'za uspomenu iz Zagreba'. Ljudi su prolazili, ni ne osvrnuvši se, a mene je bilo lako nagovoriti."

"Jesi joj platija?"

"Da nisam platio, ne bi me ni slikala, ni sliku poslala."

"Ajde, baren te ženska ni privarila."

Vraća mi fotografiju pažljivo kao da sam od zlata i drhtavom rukom toči nam kavu u male, bijele, porculanske šalice po čijem vanjskom rubu lete zlatnom niti nacrtani zmajevi. Zadnje dvije iz kompleta koji je stari prošlog stoljeća donio iz Japana.

"Stavila sam malo više cukra, znan da voliš slađu", i svojom žličicom miješa šećer u mojoj šalici.

"Ovo su zadnje dvi iz kompleta" kaže, kao da mi čita misli.

Opet gledam fotografiju iz 1969. ispred zagrebačkog kolodvora, a onda se "u sali gase svjetla" i minutu-dvije, najviše tri, gledam film u kojega uspijevam utrpiti sve uspomene, sjećanja, događaje. Prva i zadnja putovanja, likove iz zaboravljenih mladenačkih bajki, srednjoškolske drame i komedije. Gledam PROLAZNOST dobra i zla. Negdje u hodniku lupaju vrata.

"Budan je, diga se" kaže mater i otpija gutaljaj vruće kave.

"Ljut je kad se probudi", pravda ga.

"I prije spavanja je ljut" kažem ispod glasa.

Naš kralj, "kralj savane", zdepast čio starac, bez ijedne vlasi na glavi, ulazi u kuhinju i bez riječi, grabi mi fotografiju iz ruke i gleda.

"Ne vidin" žali se. Žali se otkada ga znam.

S fotografijom u ruci traži svoje teške, debele naočale. Kad ih nađe (tamo gdje su mu uvijek), obješene na uzici na prsima, trijunfalno se smješka.

"Naša san ih!" A onda mi puše iznad glave, namješta sliku prema svijetlu:

"Ovo si ti?"

"Ja."

"A di?"

"U Zagrebu."

"Kad?"

"Davno, davno", kažem i otimam mu fotku i vraćam u kovertu.

"I ti si bija mlad" hladno zaključuje. Onda sjeda na glavu stola i otvara "Slobodnu" kao da je sam, da mame i mene nema. Skriven iza novina diše kao da je ovog trena oborio svjetski rekord u ronjenju na dah.

Žutu kuvertu spremam u rokovnik i otpijam zadnji gutljaj kave. Naslanjam glavu na mamino rame i pravim "selfi" za sebe i nju. "Poslat ću ti sliku." kažem joj.

"A 'ko će nas slikati?" pita moja brižna mama.
"Nokia mamo, Nokia." I ljubim joj zlatne ruke.

Pero Budija, Križevci